

**AN EXHIBITION DESIGN PROPOSAL FOR GRADE 3
VISUALLY HANDICAPPED CHILDREN FROM THE BANGKOK
SCHOOL FOR THE BLIND : A CASE STUDY OF THE NATURAL
AND ENVIRONMENTAL ROOM, CHILDREN'S DISCOVERY
MUSEUM, BANGKOK.**

WASANA CHOKKRIENGKRAI

**A THESIS SUMMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ARTS (CULTURAL STUDIES)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2003**

ISBN 974-04-3802-4

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

แนวทางการจัดนิทรรศการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา ระดับประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาเฉพาะ : ห้องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิพิธภัณฑ์เด็ก (AN EXHIBITION DESIGN PROPOSAL FOR GRADE 3 VISUALLY HANDICAPPED CHILDREN FROM THE BANGKOK SCHOOL FOR THE BLIND: A CASE STUDY OF THE NATURAL AND ENVIRONMENTAL ROOM, CHILDREN'S DISCOVERY MUSEUM, BANGKOK.).

วาสนา โชคเกรียงไกร 4337005 LCCS/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ปราณีย์ วงษ์เทศ, M.A., อภิญญา บัวสรวง, ศศ.บ., M.A., ดวงพร คำคุณวัฒน์, น.ศ., M.A.,

บทคัดย่อ

พิพิธภัณฑ์ถือเป็นการศึกษานอกระบบประเภทหนึ่ง และยังเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะการเรียนรู้ทางด้านสังคมและวัฒนธรรมในฐานะเป็นจุดรวมทางวัฒนธรรมและเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการ พิพิธภัณฑ์จึงควรคำนึงถึงหน้าที่การให้บริการทางด้านการศึกษาให้กับคนทุกกลุ่มทุกเพศทุกวัยซึ่งรวมถึงกลุ่มคนพิการทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นผู้พิการทางด้านร่างกาย ผู้พิการที่มีความบกพร่องทางสายตา

การเรียนการสอนในส่วนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตาระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพมหานครนั้น ครูผู้สอนได้ใช้พิพิธภัณฑ์เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือช่วยสอนการสร้างเสริมประสบการณ์ในเรื่องของธรรมชาติรอบตัวให้กับเด็กในส่วนของห้องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนแล้วนั้น ในส่วนของห้องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิพิธภัณฑ์เด็ก ทางพิพิธภัณฑ์ได้คำนึงถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาโดยจัดป้ายอักษรเบรลล์ไว้บริการ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ซึ่งประกอบไปด้วยการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตาเจ้าหน้าที่ผลิตสื่อ เจ้าหน้าที่ทางพิพิธภัณฑ์เด็ก รวมถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตาระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ตั้งแนวคำถามและวิธีการสัมภาษณ์ร่วมกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา และการออกแบบนิทรรศการสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตา

ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบนิทรรศการในห้องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตาพบว่า พิพิธภัณฑ์ควรคำนึงถึงการจัดแสดงนิทรรศการที่ใกล้เคียงกับสภาพธรรมชาติให้มากที่สุด และคำนึงถึงความปลอดภัยการสัมผัสจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

การจัดทำแนวทางการนิทรรศการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา มีจุดประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางการออกแบบในการจัดนิทรรศการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตาและสื่อการสอนสำหรับครูผู้สอน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากเอกสารและการสัมภาษณ์ นำมารวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาจัดเป็นรูปแบบและเนื้อหา นิทรรศการ โดยจัดแบ่งห้องนิทรรศการออกเป็น 4 โซนหลักคือ 1) ส่วนปฐมนิเทศก์ 2) ส่วนจับคลำสัตว์เล็ก 3) ส่วนจับคลำสัตว์ใหญ่ 4) ส่วนพิน้ำและสัตว์น้ำ นอกจากนี้ยังศึกษาแนวทางใน โปรแกรมเดซีทีไอในการผลิตซี ดี รอม พร้อมขั้นตอนการผลิตแผ่นภาพนูนด้วยเครื่องพิมพ์ภาพนูน (Tactile Image Enhancer) เพื่อใช้ประกอบเป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับครู เนื้อหาการจัดแสดงควรเสริมกับการเรียนการสอนที่มีอยู่ในชั้นเรียนสำหรับสื่อการสอนสำหรับครูที่จัดทำในรูปแบบของ ซีดี รอม ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ และแผ่นภาพนูนนั้นครูควรนำมาศึกษาร่วมกับเด็กนักเรียนก่อนที่จะไปเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์

AN EXHIBITION DESIGN PROPOSAL FOR GRADE 3 VISUALLY HANDICAPPED CHILDREN FROM THE BANGKOK SCHOOL FOR THE BLIND: A CASE STUDY OF THE NATURAL AND ENVIRONMENTAL ROOM, CHILDREN'S DISCOVERY MUSEUM, BANGKOK.

WASANA CHOKKRIENGKRAI 4337005 LCCS/M

M.A. (CULTURAL STUDIES)

THESIS ADVISORS: PRANEE WONGTHES, M.A., APINYA BUASUANG, M.A., DUANGPORN KAMNOONWATANA, M.A, BHAVANA ARAMRIT, B.ED.

ABSTRACT

Museums are important places of non-formal education, providing life-long learning and socio-cultural learning. Museums should be accessible to all people, including the visually handicapped.

Grade 3 Science teachers from the Bangkok School for the Blind use the Children's Discovery Room as a learning resource because it has the potential to stimulate creativity and learning. At the school, these teachers are accustomed to using various media such as animal miniature models, cassette tapes, or walks around the school so the children can touch real plants and animals. However, the museum does not provide similar experiences. For visually handicapped children, the museum presents problems with inappropriate media and exhibition design, and the absence of a teaching kit designed for their learning style. This study aims to provide solutions to these problems by designing an exhibition suitable for these children, incorporating appropriate media and a computer-based teaching kit.

This was a qualitative research, which used field research and data collection. Observation and in-depth interviews were used in this research. The key informants were teachers at the Bangkok School for the Blind, Ratchasuda College officers, workers in the Children's Discovery Museum, and visually handicapped children. In addition, data was collected about exhibition design for the visually handicapped.

The design had to be concerned with safety and with creating a lifelike atmosphere. Lifelike and miniature models were found to be useful for the visually handicapped and suitable for their learning style. The exhibition content had to relate to the subjects they were learning. The proposed design incorporates four zones which respond to these needs: 1) Introduction zone 2) Small-sized animal kingdom 3) Large-sized animal kingdom 4) Aquatic animals and plants. In addition, the DAISY program and Tactile Image by Tactile Image Enhancer machine was used to produce an accompanying teaching kit that teachers and children could use before going to the museum to enhance their experience. It is recommended that museums consider this design and incorporate aspects in future exhibitions.

KEY WORDS : VISUALLY HANDICAPPED CHILDREN / MUSEUM /

BANGKOK SCHOOL FOR THE BLIND / EXHIBITION DESIGN /

DAISY / TEACHING KIT / CHILDREN'S DISCOVERY MUSEUM

151 P. ISBN 974-04-3802-4